

Recomendación dirixida á Consellería de Política Social para que se coordine co Concello de Ames e definan as súas respectivas obrigas sobre o mantemento da Escola Infantil de Figueiras

Expediente: D.3.Q/21571/17

Santiago de Compostela, 15 de novembro de 2017

Sr. conselleiro:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de [REDACTED]

ANTECEDENTES

No seu escrito, esencialmente, indicábanos que é nai dunha nena usuaria da escola infantil de Figueiras, en Ames, pertencente á rede da Galiña Azul. Denunciaba que na primaveira e no verán pasados, os nenos estaban sufrindo unhas condicións insalubres ao ter que soportar temperaturas superiores a 30 graos no interior da escola, sen ter ningún sistema de refrixeración (aire acondicionado, illantes térmicos, etc.) nas aulas, situación que se agravaba tendo en conta que o curso escolar terminaba o 31 de xullo e hai nenos que permanecen no centro 8 horas.

Ditas temperaturas nas aulas provocan sudoración, hipertermia, irritabilidade, abafo, tensión, etc...Para os nenos estas condicións dificultan e condicionan a aprendizaxe e a vida cotiá. Manifestaba que reclamou ao Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar en dúas ocasións polo mesmo motivo, o ano pasado e este mesmo, sen obter solución pola súa banda.

Ante iso requirimos informe a esa Consellería, que xa nola remitiu. Coa información aportada, se salientaba que o mantemento e conservación do edificio da escola é obriga do

Concello de Ames, en virtude do seu convenio de xestión asinado na data do 12.04.2010, polo que asumiu as obrigas de mantemento xeral do edificio e dos exteriores, así como a limpeza das aulas e vixilancia e seguridade dos mesmo.

O informe sinalaba que, dado que o concello non realizou, debidamente e durante anos, parte das ditas labores de mantemento, o Consorcio, durante o mes de agosto do 2016, debeu executar, entre outras as seguintes obras:

a. o arranxo da máquina de ventilación que supuxo, precisamente pola dita falta de mantemento, unha reparación completa da mesma.

b. a reparación da pérgola que xa esta mesma Entidade instalou no patio exterior hai dous anos, cunha importante inversión económica, coa fin de proxectar sombra no corredor principal da escola onde xogan habitualmente as crianzas, proporcionando sombra e, en consecuencia, unha baixada na temperatura interior. A rotura da mesma, ao igual que a tela instalada a modo de cuberta de xeito provisional dado o compromiso do Concello de plantar trepadoras, produciuse no inverno 2015/16 como consecuencia da falta total de mantemento. Tanto o travesaño caído como a tela permaneceron un tempo caídos no patio a pesar dos requirimentos formulados pola Dirección da escola, non procedéndose a súa reposición. Aínda que é obriga do Concello o mantemento, conservación e reparación, a súa reposición asumíuna o Consorcio, debendo encargarse o Concello da plantación das trepadoras para proxectar unha zona de sombra natural como inicialmente estaba previsto.

O informe indicaba que por parte do Consorcio Galego leváronse a cabo unha serie de actuacións para solventar, inicialmente, os problemas de calor que rexistra a escola, sendo competencia do concello o mantemento das instalacións e a creación de zonas de sombra xunto ao pasillo corredor das aula que minimizarían as temperaturas.

Ademáis, no momento no que se rexistraron as altas temperaturas na escola, o Consorcio enviou ao persoal da Unidade técnica de Obras e Proxectos quen se encargou de facer un axuste na máquina de ventilación, que permitira a entrada de aire fresco desde o exterior. Por outra parte, comprobouse que dadas as características do centro era necesario facer unha inversión no edificio, polo que se solicitaron os correspondentes orzamentos, estando pendentes –no momento en que se remitiu o informe no mes de agosto– da habilitación da correspondente partida orzamentaria para proceder á execución das obras que corresponderan.

Xa que logo, dirixímonos ao Concello de Ames para que informase da situación e das medidas que podía adoptar, no ámbito das súas competencias, para evitar que no sucesivo

os nenos e nenas usuarios da escola infantil de Ames quedasen expostos a altas temperaturas que poden afectar á súa saúde e benestar, así como para cumprir as obrigas de mantemento, conservación e reparación das instalacións, en coordinación coa entidade titular da rede de escolas infantís da Galiña Azul.

O Concello de Ames remitiu o seu informe no que se sinala que a escola infantil de Ames — Milladoiro, sita en Figueiras, pertence á rede "Galiña Azul", da que es titular e responsable a Xunta de Galicia a través do Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar (en adiante citado como o Consorcio). Para a construción de dita escola o Concello de Ames limitouse a ceder gratuitamente ao Consorcio o uso da parcela sobre a que o citado Consorcio procedeu a construír a escola en cuestión, conforme ao proxecto técnico por eles aprobado. O concello non tivo participación algunha no proceso de deseño das instalacións ni na decisión dos elementos e equipos a instalar nela, incluíndo os relativos ao sistema de ventilación ou refrixeración das aulas. É oportuno destacar que tanto o edificio coma as súas instalacións son propiedade do Consorcio, e non do Concello.

As obrigas do concello no referente á escola infantil indicada vense de regular no convenio de xestión asinado entre o Consorcio e o Concello de Ames o día 12 de abril de 2010, e están limitadas ao mantemento xeral do edificio e dos exteriores, así como a limpeza das aulas, vixianza e seguridade do mesmo. Segundo o informe da administración municipal, é obvio que a substitución do sistema de ventilación por outro máis eficiente ou axeitado as condicións de uso do inmovible é algo que compete exclusivamente á propiedade do inmovible e que excede notoriamente das obrigas de mantemento xeral do edificio.

Do mesmo xeito se considera que non é competencia do concello "*a creación de zonas de sombra xunto ao pasillo corredor das aulas que minimizarían as altas temperaturas*". Dado que o edificio e as súas instalacións son propiedade do Consorcio, só eles poden intervir no inmovible cara a facer as modificacións precisas para obter ditas zonas de sombra, indicando tamén que esta actuación excede das citadas obrigas de mantemento xeral do inmovible.

O informe do concello sinala que a mellor proba de que, moi ao seu pesar, non pode facer intervención algunha no edificio é que o Consorcio efectuou xa o arranxo da máquina de ventilación e a reparación da pérgola que tiña que dar sombra ao pasillo corredor antes aludido, e que está pendente da habilitación orzamentaria precisa para executar as inversións necesarias no edificio cara a paliar os déficits detectados. Todo o cal evidencia que a obriga de que a escola infantil poida operar dentro dos marxes de confort térmicos pertinentes é, en realidade, unha obriga e unha competencia do Consorcio e non do Concello.

ANÁLISE

Á vista do contido do escrito de queixa, da documentación achegada pola persoa que promoveu este expediente e do que se manifesta nos informes das dúas administracións, afectadas, cómpre facer as seguintes consideracións:

As competencias das entidades locais sobre conservación, mantemento e vixilancia dos centros educativos das ensinanzas non universitarias era xa problemática antes da actual normativa. A *Ley 27/2013, de 27 de diciembre, de racionalización y sostenibilidad de la Administración local* refírese tamén a esta cuestión, pero segue vixente a Disposición Adicional 15ª da *Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación* que dispón: *“La conservación, el mantenimiento y la vigilancia de los edificios destinados a centros públicos de educación infantil, de educación primaria o de educación especial, corresponderán al municipio respectivo. Dichos edificios no podrán destinarse a otros servicios o finalidades sin autorización previa de la Administración educativa correspondiente”*.

É certo que son comunes as discrepancias entre as administracións educativas e as corporacións locais sobre o contido concreto e o alcance das obrigas de conservación e mantemento, nomeadamente cando os edificios escolares non son de propiedade municipal senón que o seu titular e outra administración.

Porén, a falta de acordo sobre o alcance das competencias municipais propias nesta materia ou as obrigas da entidade titular do inmovible non poden, en ningún caso, repercutir en situacións que poñan en risco o benestar ou a saúde dos nenos usuarios das instalacións.

Ademais, non é irrelevante a natureza xurídica da entidade titular que non é unha administración autónoma senón que o Consorcio está integrado pola Xunta de Galicia, 277 concellos galegos e 5 mancomunidades, como fórmula xurídica escollida para unha xestión moderna e innovadora dos servizos sociais. Como dí o seu propio portal, *“algunha das vantaxes deste modelo é a de que se poida garantir a prestación de servizos de calidade con niveis suficientes de cobertura, a flexibilización do acceso e do uso dos recursos sociais e a mellora dos dispositivos de coordinación. Igualmente, redundará en beneficio da eficiencia e da eficacia no desenvolvemento das competencias propias da Xunta en materia de benestar, tanto na planificación coma na programación”*.

Xa que logo, dentro do Consorcio Galego atópase tamén o Concello de Ames. Deste xeito, é imprescindible desenvolver mecanismos de coordinación entre Consorcio e Concello de Ames co irrenunciable obxectivo de garantir a prestación dun servizo educativo de calidade na escola infantil de Ames-Milladoiro. Co gallo da tramitación desta queixa existe xa un grao suficiente de coñecemento dos criterios e propostas de cada unha das partes para permitiren acadar aos acordos precisos nas actuacións concretas que a instalación require para ofrecer un nivel adecuado na prestación do servizo. Neste sentido, quizás sería

oportuno revisar o convenio de xestión asinado entre o Consorcio e o Concello de Ames o día 12 de abril de 2010, precisando con máis claridade o alcance das respectivas obrigas para evitar situacións como a presente.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a ese organismo a seguinte **recomendación**:

Que o Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar e o Concello de Ames coordinen as súas actuacións e definan con claridade as respectivas obrigas no que atinxe á xestión da escola infantil situada en Figueiras, incluíndo a definición das obrigas de conservación e mantemento do edificio, e adopten de mutuo acordo as medidas precisas para garantir a solución do problema denunciado nesta queixa sobre as altas temperaturas que se rexistran no interior e exterior da escola, e calquera outra cuestión vinculada á calidade da prestación do servizo.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (art. 32.2), dea conta a esta Institución da aceptación da recomendación formulada, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémolle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditou a presente resolución, esta incluírase na páxina web da institución.

O principio de publicidade das resolucións desta institución refórzase no artigo 37 da Lei 6/1984, cando prevé que o Valedor do Pobo, no seu informe anual ao Parlamento de Galicia, dará conta do número e tipos de queixa presentadas; daquelas que foron rexeitadas e as súas causas, así como das que foron obxecto de investigación e o seu resultado, con especificación das suxestións ou recomendacións admitidas pola administración pública galega.

Saúdoo atentamente.

Milagros María Otero Parga
Valedora do Pobo